

Apoteksfarmaceuters psykiske arbejdsmiljø kortlagt

Ny undersøgelse af apoteksfarmaceuters psykosociale arbejdsmiljø giver værdifuld viden og bekræfter vigtigheden af igangværende initiativer, der skal sikre stærkt rekrutteringsgrundlag og øget trivsel på apotekerne, lyder meldingen fra Apotekerforeningen.

AF: TRINE GANER

ILLUSTRATION: MAIBRITT AMSLER

Apoteksfarmaceuter er fagligt stolte og ser stor glæde i at rådgive kunderne. Flere filialer og stram bemanning udfordrer dog nogle steder arbejdsmiljøet. Det er konklusionen på en ny undersøgelse af apoteksfarmaceuters psykosociale arbejdsmiljø.

Undersøgelsen er gennemført af analysebureauet Wilke A/S for Apotekerforeningen og Pharmadanmark og er en udløber af overenskomstforhandlingerne mellem de to foreninger fra 2021. Den tager udgangspunkt i et spørgeskema udviklet af det Nationale Center for Arbejdsmiljø. Farmaceuternes svar kan dermed sammenlignes med landsgennemsnittet for lønmodtagere samt med farmakonomerne, hvis arbejdsmiljø sidste år blev kortlagt af VIVE efter samme metode.

Og konklusionen er klar: Farmaceuterne er stolte af deres arbejde, men sco-

rer lavere i evalueringen af det psykosociale arbejdsmiljø end den gennemsnitlige danske lønmodtager på flere parametre.

Det gælder blandt andet indflydelse på, hvordan opgaverne skal løses, graden af motivation og engagement, og så oplever apoteksfarmaceuterne oftere at måtte afslutte en opgave, de ikke er færdige med, ligesom de i mindre grad bliver informeret i god tid, hvis der sker ændringer i, hvem de skal arbejde sammen med.

Til gengæld ligger de højere end landsgennemsnittet for danske lønmodtagere, når det drejer sig om forholdet til nærmeste leder. Det er i endnu højere grad end gennemsnittet præget af gensidig respekt og anerkendelse, og farmaceuterne mener i højere grad, end det er tilfældet for landsgennemsnittet, at den nærmeste leder prioriterer trivsel. Desuden oplever de i relativt højere grad at få en klar begrundelse, når der træffes væsentlige beslutninger på deres arbejdsplads.

Konsekvenser af ny apotekerlov

Årsagerne til de udfordringer, som undersøgelsen afdækker, skal findes i konsekvenserne af den nye apotekerlov fra 2015, lyder konklusionen på baggrund af 15 uddybende kvalitative interviews.

Antallet af apoteker er steget med over 60 % i perioden, og det fører nogle steder til underbemanning, hyppig rotation mellem apoteksenheder og en oplevelse af jævnligt at blive kaldt på arbejde på sin fridag – alle faktorer, der,

Jeg er først rigtig glad på mit arbejde, når jeg får lov at hjælpe en masse kunder. Når jeg har tid til at lytte til deres behov og hjælpe dem. Men det kræver tid. Tid til at opdatere sig selv på, hvilken medicin vi har til rådighed

Farmaceut 30-39 år

Vi hjælper hinanden, det er kulturen nede ved os. Vi er sammen om det. Vi har ikke vundet, før alle har vundet.

Farmaceut 30-39 år

Jeg spiser tit alene ude ved en af enhederne. Det er virkelig svært for mig at oprette en god tilknytning til mine kollegaer, når jeg roterer så meget rundt

Farmaceut 30-39 år

ifølge undersøgelsen, påvirker det psykiske arbejdsmiljø negativt. Ikke mindst fordi det ofte betyder, at farmaceuterne ikke i tilstrækkelig grad har tid til faglige opgaver – både i relation til den grundige kunderådgivning og øvrige opgaver af faglig karakter.

Formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen ser med stor alvor på rapportens konklusioner – ikke mindst i lyset af, at den bekræfter billedet i VI-VE's undersøgelse af farmakonomernes arbejdsmiljø fra sidste år.

"Nu har vi to undersøgelser, der peger på enslydende udfordringer med arbejdsmiljøet på apotekerne. Det må vi tage dybt alvorligt," siger formanden og fortsætter:

"Vi må erkende, at moderniseringen af sektoren i 2015, der på mange måder har været en succes, har en bagside. Det har en pris, at apotekerne skal bemande så mange flere enheder uden at have fået tilført flere midler," siger Jesper Gulev Larsen.

Undersøgelsen bekræfter i øvrigt, ifølge formanden, på mange punkter kendt viden – herunder også, at apotekernes rekrutteringsudfordringer har konsekvenser for arbejdsmiljøet. I øjeblikket skønnes 150-200 farmakonomstillinger på apotekerne at være ubesatte. Og det presser, ifølge formanden, medarbejderne.

"Mange apotekere ville gerne sikre en bedre bemanding, men de kan simpelthen ikke rekruttere medarbejdere," siger han.

Bekræfter igangværende indsats

Undersøgelsens konklusioner bekræfter dermed, ifølge formanden, vigtigheden af de indsats, som foreningen har

sat i gang – både arbejdet for øget optag på farmakonomuddannelsen, så rekrutteringsgrundlaget til apotekerne kan sikres, og de forskellige initiativer, der skal styrke apotekernes ledelseskompetencer.

"Der findes ikke noget quickfix, der kan løse sektorens udfordringer. Derfor har vi også sat ind på flere fronter. Et godt rekrutteringsgrundlag er afgørende, men undersøgelsen viser også, at det nogle steder lykkes at skabe et godt arbejdsmiljø under de nuværende vilkår," siger Jesper Gulev Larsen.

Som en del af den kvalitative undersøgelse har Wilke A/S interviewet syv apoteksfarmaceuter, der ikke oplever stress. De har det til fælles, at de har en apoteker, der prioriterer bemanding, varierende arbejdsopgaver og nærværende ledelse.

"Vi er som apotekere underlagt nogle vilkår, som for mange af os i øjeblikket er udfordrende. Men vi har selv et handlerum, og det er vigtigt, at vi også kigger indad og ser på, hvad vi selv kan gøre", siger Jesper Gulev Larsen.

Bidrager gerne med forslag

Også i Pharmadanmark ser man med bekymring på resultaterne. Det siger formand for Pharmadanmark – Apotek, Pernille Pilgaard Jørgensen.

"Apoteket er en vigtig del af det danske sundhedsvæsen, og farmaceuterne er garanter for sektorens faglige udvikling – og dermed også for den kvalitet og sikkerhed, som medicinbrugerne oplever. Men skal apotekerne kunne tiltrække og fastholde farmaceuter, så skal apoteket være en attraktiv arbejdsplads. Det indebærer ikke mindst et arbejdsmiljø, som farmaceuterne kan leve og udvikle >

Vi må erkende, at moderniseringen af sektoren i 2015, der på mange måder har været en succes, har en bagside. Det har en pris, at apotekerne skal bemande så mange flere enheder uden at have fået tilført flere midler

Jesper Gulev Larsen formand for Danmarks Apotekerforening

Det er svært at nå sine opgaver, når man roterer rundt mellem filialerne

Farmaceut 30-39 år

Jeg føler ikke selv, at jeg kan leve op til den forventning, der er til mig som farmaceut. Vi har jo slet ikke tid

Farmaceut yngre end 30 år

sig i. Jeg er glad for, at vi nu med undersøgelsen af det psykosociale arbejdsmiljø har fået en konkret temperaturmåling at arbejde ud fra. Men jeg er ked af, at resultaterne tegner et billede af en sektor med så betydelige psykosociale arbejdsmiljøudfordringer,” siger Pernille Pilgaard Jørgensen.

Hun understreger, at Pharmadanmark gerne bidrager i det videre arbejde med at forbedre det psykiske arbejdsmiljø på apotekerne.

”Ansvaret for det psykiske arbejdsmiljø ligger hos arbejdsgiverne, men vi ønsker at bidrage med konstruktive forslag. Sikkert er det, at det er hele sektorens fremtid, der er på spil: en sektor med utilfredsstillende arbejdsmiljø vil simpelthen ikke på længere sigt kunne tiltrække den kvalificerede arbejdskraft, der er brug for,” siger Pernille Pilgaard Jørgensen.

Hun peger på, at der er behov for at sikre, at medarbejdernes fokus ligger på,

at alle kunder får den rette rådgivning – og ikke på, hvor mange man kan nå at ekspedere i løbet af en arbejdsdag. Og så skal der fastlægges opgaver, som kan udføres som hjemmearbejde. Det vil øge work-life balancen og nedsætte stress, mener hun. Endelig skal der arbejdes aktivt med ledelsesmæssig opkvalificering i kommunikationskultur, tillid og støtte til medarbejderen, ligesom nyuddannede farmaceuter skal onboardes ordentligt, lyder Pernille Pilgaard Jørgensens forslag.

Mulige tiltag skal drøftes

Jesper Gulev Larsen ser frem til i den kommende tid at drøfte rapportens konklusioner og anbefalinger – og de mulige tiltag, den måtte afføde.

”Vi skal nu sammen med Pharmadanmark diskutere, hvordan undersøgelsen kan bruges i det fremadrettede arbejde for at skabe mere trivsel, motivation og et godt arbejdsmiljø på apotekerne for farmaceuterne og alle de andre ansatte på apotekerne,” siger Jesper Gulev Larsen.

Rapportens konklusioner og fremtidige indsatser skal drøftes på den kommende apotekerkonference, hvor også Wilke A/S kommer og præsenterer undersøgelsen. ●

Vi har skiftet lidt ledelsesstil og fået en ledelsesgruppe. Jeg synes personligt, at det fungerer bedre nu

Farmaceut 30-39 år

Fordybelsestid er jo en del af vores overenskomst. Der hvor jeg arbejder, der er den tid altid en del af vores skema [...] Der er derfor aldrig spørgsmål om, hvorfor man ikke står ved skranken.

Farmaceut 30-39 år

Om undersøgelsen

Undersøgelsen 'Det psykosociale arbejdsmiljø for apoteksfarmaceuter' er gennemført af analysebureauet Wilke A/S for Apotekerforeningen og Pharmadanmark og er aftalt som en del af løn- og ansættelsesoverenskomsten mellem Apotekerforeningen og Pharmadanmark indgået i 2021.

Undersøgelsen består af en kvantitativ og en kvalitativ del. Den kvantitative tager udgangspunkt i et spørgeskema udviklet af det Nationale Center for Arbejdsmiljø. Farmaceuternes svar kan dermed sammenlignes med landsgennemsnittet for lønmodtagere samt farmakonomerne, hvis arbejdsmiljø sidste år blev kortlagt af VIVE.

Alle 834 farmaceuter i apoteksektoren blev i februar i år inviteret til at udfylde et spørgeskema. 388 valgte at medvirke. Det giver en svarprocent på 47 %.

De kvantitative resultater blev uddybet i kvalitative interviews med 15 respondenter. Man har talt med 8 farmaceuter, der angav at føle sig stressede ofte eller hele tiden, samt 7 farmaceuter, der ikke har følt sig stressede.